

HUUQUQ

YURIDIK GAZETA

Ta'sischiilar:

O'zbekiston Respublikasi

Bosh prokuraturasi,

Toshkent shahar va

Toshkent viloyati

prokuraturalari,

«Qonun himoyasida» jurnali

Bosh muharrir:

Abduxoliq

ABDURAZZOQOV

Tahrir hay'ati:

Mels Naimov,

Dilshod Islomov

(Bosh muharrir o'rinbosari),

Jahongir Sharofboyev

(mas'ul kotib),

Lola Shomurodova,

Muxtor Shodmonov.

Gazeta Davlat matbuot qo'mitasida №00150 raqam bilan ro'yxatga olingan. Nashr ko'rsatkichi - 231, 232.

Manzil: Toshkent shahri, akademik Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Tелефон: 133-82-34.

Reklama va e'lonlar:

133-82-34

E-mail: huquq@infonet.uz

Tahririyatga kelgan qo'lyozma va suratlar egalari qaytarilmaydi.

Mualliflarning fikrlari tahririyat fikridan farqlanishi mumkin. Gazetada bosilgan fakt va dalillar uchun muallif mas'ul.

Nashrimizdan ko'chirib bosilganda «Huquq»dan olinganligi ko'rsatilishi shart.

Tijorat ahamiyatiga molik materiallar ** belgisi ostida chop etiladi.

Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va sahifalandi.

«Huquq» original-maketi

Gazeta «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi boshqaruvchisi o'zbekistonida ofset usulida A-3 formatda chop etildi.

Korxona manzili:

Toshkent shahri,

Buyuk Turon ko'chasi, 41.

Buyurtma № 975

Nusxasi — 12082

Gazeta haftaning chorshanba kunlari chiqadi

Naybatchi muharrir:

H. NISHONOV

Naybatchi: F.MAMASHARIPOV

Sotuvda erkin narxda

1 2 3 4 5 6 7 8

Bosmaxonaga topshirish vaqti 20.00

Bosmaxonaga topshirildi 20.00

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ҚАРОРИ Бозорни истеъмол товарлари билан тўлдиришни рағбатлантириш ҳамда ишлаб чиқарувчилар ва савдо ташкilotларининг ўзaro муносабатларини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида

(Давомий. Бошланиши 1-бетда)

2. Белгилансинки, истеъмол товарлари ишлаб чиқаришга ихтисослашадиган (истеъмол товарлари ҳажми ишлаб чиқариладиган товарлар умумий ҳажмида қамиди 60 фоизни ташкил қиладиган) корхоналар 2003-2005 йилларда:

истеъмол товарлари ишлаб чиқариш учун ўз ишлаб чиқаришида фойдаланиладиган хом ашё, материаллар ва бутловчи буюмлар импорти бўйича божхонада расмийлаштиришдан кейин 60 кундан кечиктирмай, микрофирмалар ва кичик корхоналар учун 90 кундан кечиктирмай божхона тўловлари (божхонада расмийлаштириш учун йиғимлардан ташқари) тўлайдилар. Бунда улуш қилиш асосида (толлинг бўйича) истеъмол товарлари ишлаб чиқариш учун келтирилган хом ашё божхона тўловларидан озод қилинади, божхонада расмийлаштириш учун йиғимлар бундан мустасно;

ер солигини белгиланган тартибда амалдаги ставкалар бўйича, лекин тегишли шаҳарлар ва шаҳарчаларнинг ўрта зонаси учун белгиланган ставкадан ортиқ бўлмаган ставкалар бўйича тўлайдилар;

мулк солигини истеъмол товарлари ишлаб чиқариш учун кредитлар ҳисобига, кредитни қоплаш мuddatida, лекин 7 йилдан ортиқ бўлмаган мuddatда сотиб олин-

ган асбоб-ускуналар қийматига қаматирилган солиққа тортилмаган базадан келиб чиққан ҳолда тўлайдилар;

валюта тушумини истеъмол товарларини экспорт қилишдан олинган, ўз ишлаб чиқариши эҳтиёжлари учун импорт қилинган хом ашё, материаллар ва бутловчи буюмлар қийматига қаматирилган микдорда мажбурий равишда сотадилар.

3. Белгилансинки, ушбу қарорнинг 1 ва 2-бандларида назарда тутилган имтиёзлар берилиши муносабати билан бўшайдиган маблағлар корхоналар томонидан фақат ишлаб чиқариш ҳажмларини кўпайтириш, ишлаб чиқариладиган истеъмол товарларининг асортиментини кенгайтириш ва рақобатбардошлигини ошириш билан боғлиқ тадбирларга йўналтирилади.

Солиққа тортишдан бўшagan маблағлардан бошқа мақсадларда фойдаланилган ҳолларда ушбу маблағлар, амалдаги қонун ҳужжатларида назарда тутилган жазола қасадларини ҳисобга олган ҳолда, тўлиқ ҳажда бюджетга ўтказилади.

4. Истеъмол товарларининг йирик ишлаб чиқарувчилари:

ўз маҳсулотларини расмий дистрибуторлар орқали улгуржи сотиш тизимини яратиш;

республика миnтақаларида, шу жум-

ладан буюм бозорларида фирма улгуржи-чакана савдо дўконлари шохбчаларини ривожлантириш тавсия қилинсин.

5. Истеъмол товарлари ишлаб чиқарувчи, давлат бюджетидан ва бюджетдан ташқари давлат мақсади жамғармалардан қарзи бўлмаган корхоналарга ишлаб чиқараётган товарларини ўз расмий дистрибуторларига ва улгуржи савдо корхоналарига 90 кундан ортиқ бўлмаган мuddat билан консигнация шартномалари бўйича, шунингдек воситачилик шартномалари ва топшириқномалар бўйича сотишга рухсат берилсин.

6. Ёрқин ҳалқ истеъмол товарлари ишлаб чиқариш бўйича янги қувватларни барпо этиш ва ишлаётганларини кенгайтириш учун белгиланган тартибда миллий ва хорижий валюталарда кредитлар бериш тавсия қилинсин.

7. Сут, жун, қорамол ва майда моллар териси, мева-сабзавот ва поллиз маҳсулотларини қайта ишлаш ҳамда молларни гўшта сўйиш билан шугullanувчи корхоналарга мажбур қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини бевосита ишлаб чиқарувчилардан — аҳолидан, деҳқон ва фермер ҳўжалиқларидан нақд пул билан ҳисоб-китоб қилган ҳолда ўз эҳтиёжлари учун тайёрлаш ҳўқуқи берилсин.

Бунда қайта ишлаш корхоналари раҳ-

барларининг сут, тирик мол, жун, тери, мева-сабзавот ва поллиз маҳсулотлари харид қилиш учун банкдан олинган нақд пуллардан мақсади фойдаланилиши юзасидан шахсан жавоб беришлари белгиланган қўйилсин.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Адлия вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси билан биргаликда Сут, тирик мол, жун, қорамол ва майда моллар териси, мева-сабзавот ва поллиз маҳсулотлари харид қилиш учун тижорат банклари томонидан қайта ишлаш корхоналарига нақд пул бериш тартиби тўғрисидаги низоми бир ой мuddatда ишлаб чиқсин ҳамда белгиланган тартибда тақдир қилинсин, жойларда қайта ишлаш корхоналари томонидан қўрсатиб ўтилган мақсадлар учун нақд пуллардан мақсади фойдаланилишини белгиланган тартибда текширишни назарда тутсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси ҳамда бошқа манфаъдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда бир ой мuddatда:

амалдаги қонун ҳужжатларини ушбу қарордан келиб чиқадиган ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига тақлифлар киритсин;

идоравий норматив ҳужжатларини ушбу қарорга мувофиқлаштирсин.

9. Мажбур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосарлари Р. Азимов ва М. Усмонов зиммасига қўйилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ

Ташкент шаҳри,

2002 йил 13 ноябр.

● 2002 йил — қарияларни қадрлаш йили

1991 йил. Августнинг охири. Кизил империя талвасига тушиб, ўз ҳўкмончилигини ҳар қандай йўл билан сақлаб қолиш учун интилаётган даврлар. Пароканда бўлаётган тоталитар тузумни сақлаб қолиш учун ГКЧП ташкил этилди. Бироқ энди тарих гилдирагини тўхтатиб қолиш, орқага суришнининг иложи йўқ эди. Давр барча тўсиқларни парчалаб табиий ривожланиш ўзанига интиларди. Иттифок-деш республикалар ҳаётида туб бурилиш даври бошланганлигини шу жараённинг ўзи кўрсатиб турарди.

Президент Ислам Каримов Ҳиндистон сафарини тўхтатиб мамлакатга қайтиб келди. Бундай пайтда иккиланган, пайсалга солиш ихтимойи инқирос билан баробар эди. Ҳудди ана шу пайтлар депутатлар Ўзбекистон Олий Кенгашининг навбатдаги сессиясига тайёргарлик қиладилар. Зудлик билан фавқуллода йиғилиш чакрилди.

— Ҳар кун рўй бераётган воқеалар шиддати, тежор жараён кўп депутатларимизни эсанкиратиб қўйган эди, — деб эслайди ўша пайтда Олий Кенгаш депутаты бўлган Хайдар ота. — Чунки уларнинг қўчилиги ҳатто мустақил ҳаракат, мустақил фикрлашдан ҳам қўқардилар. Лекин Ислам Каримов ташаббуси билан Ўзбекистон ўз тақдирини ўзи белгилаш керак, деган ҳўлосага келинди. Бу бир қарашда қўқинчи, ҳатто даҳшатли туюларди. Ҳаммининг ҳаёлида «Қандай қилиб?» деган савол турарди. Бироқ сал эсанкирар, қатъиятсизлик фалокатга олиб келишини ҳамма сезиб турарди.

31 август кунини бошланган Ўзбекистон Олий Кенгаши сессиясига Ўзбекистон Иттифок таркибидан ақралиб қилиб, мустақил давлат деб расман эълон қилиниши керак деган тақлифлар ўртага ташланди.

— Бу нима беради? — эътироз билдирди депутатлардан бири. Қўғозда қилиб дедуганлар нарсас...

Мунозарига Президентимиз аралашди... Биз шунда ҳам бу тарихий жараён-

га и кишичалик жиддий аҳамият бермаган эканмиз. Ҳўллас, ўша кунини бу ҳўжжат тайёрлаб, сессияда бутун дўнғага Ўзбекистон мустақиллиги расман эълон қилинди...

1941 йил. Урушнинг оловли тиллари қиличдай-қиличдай навқирон йиғиларни жаҳаннам домига тортаётган давлар. Пастдарғом туманидаги Жайра қишлоғида меҳнат ар-

ХАЙДАР ОТА ОМОНМИ?

тели раиси бўлиб ишлаётган 24 ёшли Ислам Сувонов қўпна-қўндўзи уйига даладан қайтиб келиб қолди.

Эндигина беш ёшга қадам қўйган Хайдар отасини узокдан таниб, унга қараб югурди. Ислам ўғилчасини кўтариб, ҳўлида қўви чаётган хотинининг ёнига келди.

— Ўғил, — деди у, — бутун ишларни эрта ақунладим. Юр, Хайдархонни шаҳарга олиб бориб бир ўйнайиб келайлик...

Ўғил: «Ҳа, нечүк? Қўёш қаяқдан чиқа қолди?» дегандай эрига қаради. — Ҳа энди... иш билан бўлиб, сизларга ҳам қарамай қўйганимга анча бўлиб кетди, — сир бой бермади Ислам.

Ўша пайтларни Хайдар ота ҳозир яра-шира эслайди. Улар Самарқандга боришди, истироҳат боғида қўй қилишди, суратга тушишди. Эртаси кунни ота фронтга кетди. Шу-шу Хайдар отасини қайтиб кўрмади. Урушдан «Бедадақ йўқолди» деган билдирув хати келди. Ҳудди елғизгина ёдор бўлиб бирга тушган сурат қолди ҳўлос... Ўғил бошқа эр қилмади — гул тул ўтди. Ўз умрини Хайдарнинг тарбиясига бағишлади...

«Сталин ўлипти... Энди кимга сўянмиз... СССРни Америка босиб олармиш... Уруш бўлармиш...» Ана шундай ваҳимали даврда Хайдар ўнчинчи синф-

ерга тақлиф қилган эдим...

Ана шу тарихи Хайдар Исламов ўша йили ўқушни қўмуш медал билан битириб, институтга имтиҳонсиз қабул қилинди...

Студентлик йиллари ҳам ширин тушдай бирпасда ўтди-кетди. Хайдар дипломини «Халқ депутатлари вилоят кенгаши ижроия қўмитаси компетенцияси» мавзусида ёқлади. Самарқанд вилоят ижроия қўмитасида амалиётини ўтди. Ўқушни битириб ҳўқуқшунослик соҳасига ишга ўтмоқчи бўлганида Пастдарғом тумани ижроия қўмитаси раиси Қўпайсин Тўрабеков уни қўймай ўзи билан олиб кетди. Хайдар бу ерда масъул ҳўдим, масъул котиб вазифаларида ишлади. Қараса, олган билим қўмга сингган сўвдек исзиз кетаяпти... 1964 йилда у Самарқанд шаҳар прокурори ёдорчиини сифатида ўз қасбининг бошини тутди...

Эҳ-е, шундан бўён қанча сўвлар оқиб ўтди. Ўтган йиллар мобайнида Хайдар Исламов Каттақўрғон, Хатирчи, Иштихон туманларида прокурор, Самарқанд вилоят прокурори ўринбосари, бўлим бошлиғи, вилоят Адлия бошқармаси бошлиғи вазифаларида ишлади. Чорак асрдан кўпроқ шу соҳанинг нониини еди, еганда ҳам ҳалоппал эди. Биронинг ноҳақ бурнини қонатамди, адолат, ҳаққат нуқтаи назаридан иш қўрди. Хайдар ота ҳалигача бу соҳани тарқ этгани йўқ. Ҳозир у Самарқанд вилоят Адлия бошқармаси қошидаги малака

берганов дейсизми, «самарқандликман» дейилганидан кейин «Хайдар ота нечүк?» деб сўраши турган гап. Бу Хайдар отанинг бағрикенглигидан, одамларга яхшилик истаб яшайдигандир. Биз ҳам очеркчимизни ақунлар эканмиз, устозга эзгу ишларида қўч-қўват, танихлилик тилаб, ушбу шеърини и кишига бағишлаймиз:

Сизни ота деймиз, этамиз эъроз,

Қалбингиз тафти олаб

меҳрибанд.

Инсонлик бобида қамчи, мўминсиз,

Оллоҳ умрингизни этсин зиёда.

Буюк қалбингиз бор бегўвор, улуғ,

Хайдар ота деймиз,

қўйганимиз исхос.

Юринг фарзандларга бош бўлиб,

қутлуқ,

Юзга қириб юринг, соғ бўлиг, устоз.

Хайдар ота деймиз, йўқ бизга ётлик,

Меҳру ҳамматимиз сизга зёда.

Бул ҳайат паст-баланд,

ачиғу тотлик,

Сиз каби инсонлар қамдир дўнеда.

Дўнега келдик биз

бир дўст ахтариб,

Ҳаёт беланқадир, ўзар имкорлар.

Дўнғи ўзи шундай қўна ва қариб,

Унга қўрк бағишлар.

Сиздай инсонлар.

Исматилла Йўлдошев,
Самарқанд шаҳар
прокуратураси терговчиси

● КОНФЕРЕНЦИЯЛАР

Асосий Қонунимиз — Конституция қабул қилинганига ўн йил тўлмоқда. Ўн йилдан буён халқимиз 8 декабрни катта тантаналар билан нишонлаб келаяпти. Бу байрам йилдан-йилга оммавий тус олиб, халқимиз қалбидан чуқурроқ жой олиб бораётгани бежиз эмас. Негаки, ўн йил давомида эришган барча ютуқларимиз, Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятида тутган ўрни, мавқеи тобора ортиб бораётгани Конституциямиз туйғайлидир.

Қўтилаётган сана — 8 декабрга ҳам санокли кунлар қолди. Байрамга тайёргарлик ишлари қизғин давом этмоқда. Айни кунларда барча вилоятларда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси, Конституциявий суди, Республика Бош прокуратураси, Ўзбекистон Олий суди, Адлия вазирлиги ҳамкорлигида «Ўзбекистон Республикаси Конституцияси — қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботнинг гарови» мавзусида илмий-амалий конференциялар ўтказилаяпти.

КОНСТИТУЦИЯГА БАҒИШЛАНДИ

Шундай конференция Андижон, Наманган ва Фарғона вилоятларида ҳам бўлиб ўтди. Унда вилоятлар фаоллари, олимлар, ҳуқуқни муҳофаза этувчи идоралар ходимлари, судьялар, адвокатлар ҳамда оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этдилар. Ҳар учала вилоятда ҳам анжуманни Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ўринбосари А.Холмаҳматов оlib борди. Олий Мажлисининг Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси, Адлия вазирлиги, Конституциявий суд, Адвокатлар ассоциацияси масъул ходимлари ва ТДЮИ олимлари Асосий Қонунимизнинг кундалик ҳаёти-мизда, мамлакатнинг ижтимоий, иқтисодий тараққиётида ҳамда халқаро миқёсда тутган ўрни ва роли ҳақида маъруза қилдилар.

Андижон вилоят прокурори У.Шамсиев, Наманган вилоят прокурорининг биринчи ўринбосари Ж.Низомов, Фарғона вилоят прокурори Ю. Абдукаримовлар юртимизда ҳуқуқий-фуқаролик жамияти қурилишининг асоси бўлган Бош Қонунимизнинг мазмун-моҳияти, аҳамияти ҳақида

маърузалар билан чиқдилар. Шундан сўнг музокара ва савол-жавоблар авж олиб кетди. Анжуман қатнашчилари Конституциямизнинг Ватанимиз ва халқимиз тақдирини тутган бекиёс ўрни ҳамда келажақдаги тараққиётимизнинг ҳуқуқий асоси сифатидаги аҳамияти кундан-кун ортиб бораётганини таъкидладилар. Конституцияни ўрганиш, уни қадрлаш, ёш авлод қалбига болаликдан сингдириб бориш лозимлиги қайта-қайта уқтирилди. Вилоят ҳокимликларида бўлиб ўтган шундай илмий-амалий конференцияларни меҳнат жамоаларида, ишлаб

чиқариш корхоналарида, ўқув муассасаларида ва маҳаллаларда ҳам ўтказиш тавсия қилинди. Бир сўз билан айтганда, Ўзбекистон Республикаси Конституциясига бағишланган илмий-амалий конференция барча қатнашчиларда катта таассурот қолдирди.

**А. МАДАТОВ,
И. АБРОХИМОВ,
«НУҚУҚ» МУХБИРЛАРИ**

18 ноябр кuni пойтахтимизнинг Миробод туманида ҳуқуқ-тартибот органларининг ходимлари иштирокида Ўзбекистон Президентининг 2001 йил 4 январда эълон қилинган «Ўзбекистон Республикаси Конституциясини ўрганишни ташкил этиш тўғрисида»ги фармойишининг ижросига бағишланган анжуман бўлиб ўтди. Унда Миробод туманидаги маҳаллалар оқсоқоллари, хотин-қизлар кенгашлари раислари, жамоат назоратчилари, муассаса ва ташкилотлар раҳбарлари, мактаб директорлари, боғча мудирлари қатнашдилар.

Анжуманда сўзга чиққан Тошкент шаҳар прокурорининг ёрдамчиси Ҳ.Тожибоева ўз нутқида шундай деди:

— Президентимиз «Ўзбекистон Республикаси Конституциясини ўрганишни ташкил этиш тўғрисида»ги фармойиши билан демократик ҳуқуқий давлат қурилишининг энг муҳим йўналишларидан бири бу Конституцияни ўрганиш эканлигини асослаб берди. Дарҳақиқат, кўп нарса мамлакатда Конституцияни оммавий равишда ўрганишга боғлиқ. Шунинг учун давлатимиз раҳбари Конституцияни болалар боғчасидан бошлаб мактабларда ўқитишни, олий ўқув юртларида махсус фан сифатида ўрганиб боришни вазифа қилиб қўйди.

Фармойиш асосида 2001 йил 1 сентябрдан бошлаб, мамлакатимизда узлуксиз Конституцияни-узлуксиз ўрганиш ишлари ташкил этилди. Бу вазифани амалга ошириш учун махсус комиссия тuzилиб, дастурлар ишлаб чиқилди.

Шунинг учун ҳар бир ҳуқуқшунос давлатимизнинг Асосий Қонунини нафақат билиши ва эъзозлашиши, балки Конституциянинг мазмун-моҳиятини ҳар бир фуқаро англаб олишига кўмакдош бўлиши даркор. Фуқаролари қонунларга итоаттўй бўлган жамиятда демократик ҳуқуқий давлатга ҳамда фуқаролик жамиятига хос бўлган қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот тизими ўрнатилиши мумкин.

Миробод туман прокурори ёрдамчиси А.Аъзамов тумандаги ечимини кутаётган муаммолар ҳақида сўзлади. Бундай муаммолардан асосийси воёга етмаганлар томонидан турли жиноятлар содир этилаётганлигидир. Прокурор ёрдамчиси мактаб директорлари ва маҳалла оқсоқолларини муаммони бартараф этишда ҳамжиҳатликка чақирди.

Анжуман иштирокчилари ўзларини қизиқтирган саволларга жавоблар олишди.

Албатта, бу каби йиғилишлар Конституциямиз ва қонунларимизни чуқур билишимизга, олдимизда турган муаммоларнинг ечимини топишимизга хизмат қилади.

**Ж. МАХСУМОВ,
«НУҚУҚ» МУХБИРИ**

● ФАРМОН ВА ИЖРО

МИЛЛИЙ МАНФААТЛАР УСТУВОРЛИГИ

Элни Ватан манфаати бирлаштиради.

Дарҳақиқат, истиқлол йилларида кўксига эрк шабадаси теккан жафокаш халқимиз ана шу иборанинг нечоғлиқ тўғри эканлигини англаб улгурди. Зеро, ўтган 11 йиллик давр мобайнида Ватан, эл-юрт манфаати йўлида бир тан, бир жон бўлиб меҳнат қилаётган халқимиз салмоқли ютуқларни қўлга киритаётгани ҳам бор гап.

Маълумки, кейинги пайтларда мамлакатимизнинг иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш, ички бозорларимизни хориждан кириб келаётган сифатсиз товарлардан сақлаш мақсадида бир қанча ҳужжатлар қабул қилинди. Ушбу ҳужжатлар кичик ва ўрта бизнесни, хусусий тадбиркорликни ривожлантиришда, ишсизлик муаммоларини ҳал этишда, аҳолининг турмуш даражасини яхшилашда; ички бозорни товарлар ва хизматлар билан тўлдиришда катта аҳамиятга эга. Шундай бўлишига қарамайдан, нафси ҳақалак отган айрим нотанти «ишбилармонларимиз» бойлик орттириш мақсадида белгиланган қўйилган қонунларни четлаб ўтишга уринмоқдалар.

Ўзбекистон Президентининг 2002 йил 6 ноябрдаги фармони билан мамлакатимизнинг иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш ҳамда божхона қўнчилиги қатъий риоя этилишини таъминлаш мақсадида 2002 йил 11 июлдаги «Ўзбекистон Республикаси ҳудудига истеъмол товарлари олиб келинишини тартибга солиш тўғрисида»ги фармонга қўшимчалар киритилиши ана шундай ноконуний ҳолатларнинг олдини олишга хизмат қилади.

Ушбу қўшимчага биноан, 2002 йил 10 ноябрдан бошлаб чегарадан божхона қўнчилигини бузган ҳолда кўп ва жуда кўп миқдорда товар ўтказилган ҳолатларда ушбу товарлар ва шу мақсадларни амалга оширишда фойдаланилган жисмоний ва юридик шахсларга тегишли автотранспорт воситалари қўнчилигида белгиланган тартибда давлат эгаллигига ўтказилади. Бундай қўшимча киритишдан мақсад энг аввал транспорт воситаларига эгалик қилувчи жисмоний шахслар ва мулкчилик шаклидан қатъи назар, ҳужалик юритувчи субъектларнинг масъулиятини яна бир қарра оширишдан иборат.

Аммо, афсуслар бўлсинки, орамизда ҳали ҳам шахсий манфаатини Ватан, эл-юрт манфаатларидан устун қўйувчи кишилар ҳам йўқ эмас. Қўшни давлатлар билан чегаралар очилишидан фойдаланиб айрим шахслар ўша давлатлар ҳудудидан турли автотранспортларда, аксарият ҳолларда ёлланган юк машиналарида божхона назоратини четлаб ўтиб, айланма йўллар орқали мамлакатимизга кўп миқдорда товар олиб келмоқдалар.

Масалан, жорий йилнинг 10 ноябрь кuni Тошкент вилояти божхона бошқармасига қарашли 8-божхона маскани ходимлари томонидан Тошкент тумани ҳудудидан ўтувчи, божхона назоратидан четда бўлган айланма йўллар орқали Қозоғистондан мамлакатимиз ҳудудига Нурлан исми шахс бошқарувидаги «ЗИЛ-131» русумли автомашинаси ўшланган. Унда фуқаро Ҳ. Фузаилов ва бошқалар олдиндан тил бириктириб, Хитойда ишлаб чиқарилган 29 турдаги, умумий қиймати 6,7 миллион сўмлик халқ истеъмоли молларини ноконуний равишда олиб кирганликлари маълум бўлди. Ушбу ҳолат бўйича жиноят иши қўзғатилди.

Бундан ташқари, шу йилнинг 14 ноябрь кuni «Тошкент—Термиз» йўналиши бўйича кетаётган, фуқаро У.Ҳазраткулов бошқарувидаги «Икарус-256» русумли автобус текширилганида унинг салони ва юкхонасида 6 нафар йўловчи Қозоғистоннинг «Сапар» бозоридан сотиб олган, умумий қиймати 2,2 миллион сўмлик халқ истеъмоли молларини ноконуний равишда мамлакатимиз ҳудудига олиб келганликлари аниқланган.

Ушбу ҳолат бўйича терговолди текширишлари олиб борилмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, мазкур фармон моҳиятини тўлиқ англаб етмаган айрим шахслар аҳоли ўртасида турли уйдирмалар тарқатишдан ҳам тойишмади. Аввало, мазкур фармон мамлакатимизга яширинча товарлар келтирилишини бартараф этишни самарали восита бўла олади дейиш мумкин. Иккинчидан, ички бозорни беқарорлаштиришга қаратилган ҳар қандай ҳаракат мамлакат иқтисодиётига жиддий зарар етказиши табиий. Демак, бу ҳол халқимизнинг турмуш даражасига ҳам таъсир этмай қолмайди.

Фармонда, жумладан, шундай дейилади: «Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси, Адлия вазирлиги, Ички ишлар вазирлиги, Давлат божхона қўмитаси ушбу фармоннинг қондалари беғишмай бажарилишини таъминласинлар, шунингдек ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш мақсадида жойлардаги давлат ҳокимияти органлари, оммавий ахборот воситалари билан биргаликда амалдаги қўнчилиқнинг қонда ва талаблари ҳамда уларни бузганлик учун жавобгарлик аҳоли ўртасида кенг тушунтирилишини таъминласинлар».

Фармоннинг ушбу бандидан келиб чиқиб, Республика Бош прокуратураси органлари томонидан аҳоли ўртасида тушунтириш ишлари олиб борилмақда. Ҳар бир вилоят, туман, шаҳар прокурорларига топширилган юбюрлиб, жойлардаги давлат ҳокимияти органлари, оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорликда маҳалла, бозор, ҳўжалик ва автокорхоналарда фармон юзасидан тарғибот-ташвиқот ишларини йўлга қўйишлари зарурлиги кўрсатилб ўтилди.

Жойларда бу борада амалий ишлар бошлаб юборилган. Прокурор-тергов ходимлари солиққа оид жиноятларга қарши курашиш департаменти мутахассислари билан маҳаллаларга, жамоат ташкилотларига, бозорларга бориб бевосита тадбиркорларга, аҳолининг турли қатламларига мамлакатимизга четдан товарлар олиб келинишини тартибга солишга доир Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ва Президент фармонларининг мазмун-моҳиятини ҳар томонлама тушунтирмоқдалар. Бунда оммавий ахборот воситалари ва газеталардан ҳам кенг фойдаланилмоқда. Ҳозирга қадар прокуратура органлари ходимлари томонидан 2887 та учрашувлар ва матбуот орқали чиқишлар ўтказилган. Ҳуқуқшунослар ўз чиқишларининг таъсири ва самарали бўлишига алоҳида эътибор беришмоқда. Шу масалалар маспахат сўраб келган фуқароларни қабул қилиш, ариза ва шикоятларни жойида ҳал этиш ишлари назоратга олинган.

Хулоса қилиб шуни айтиш керакки, миллий манфаатлар устуворлигини ҳар бир фуқаро чин дилдан англаб етсагина, мазкур мақсадимизга эриша оламиз. Мазкур фармон ҳар биримизни ана шу эзу мақсадга даъват этади.

**Светлана ОРТИҚОВА,
Республика Бош прокуратурасининг
қонунларни муҳасамлаштириш ва ҳуқуқ
тарғиботи бўлими бошлиғи**

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING КОНСТИТУЦИЯСИ

10
йил

«Qonun himoyasida» журнали ҳамда
«Huquq» газетаси бирлашган
таҳририят ташкилига

● РЕПОРТАЖ

«Конституция халқнинг сиёсий донолиги ва тафаккури маҳсулидир». Бу хулоса яқинда

Гулистон шаҳрида бўлиб ўтган илмий-амалий конференциянинг бош мавзусини белгилаб берди. Конституциянинг 10 йиллигига бағишлаб ўтказилган ушбу конференция Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ташаббуси билан ташкил этилди. Тадбирда мамлакатимизнинг қатор ҳуқуқ-тартибот идоралари вакиллари, нуфузли олимлар ва Сирдарё вилояти жамоатчилигининг вакиллари иштирок этдилар.

ЭЪТИРОФ

Анжуманни кириш сўзи билан очган Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг биринчи ўринбосари Азимжон Эргашев мамлакатимиз Конституцияси қонунийлик ва ҳуқуқ тартиботининг гарови эканлигини уқтириб ўтди. Сўнгги ўн йил давомида мустақил давлатчилигимизни шакллантириш бўйича амалга оширилган чучур ва кенг қўламли ислохотларнинг бош асоси ҳам айнан Конституция бўлганини нотик томонидан қайд этилди. Жумладан, давлат ҳокимияти ташкил этилишининг энг асосий ва муҳим тамойиллари Конституцияда муҳрлаб қўйилган. Қонунчилик, ижроия ва суд ҳокимиятларига оид ислохотларнинг демократияга тўла-тўқис мослигини халқимиз ҳам, халқаро ҳамжамият ҳам эътироф этмоқда. Давлат раҳбарлиги институти бўлган «президентлик» — том маънода қонунчилик, демократия, ҳафсизлик ва барқарорлиқнинг кафолати сифатида намоён бўлди. Шу боис халқимиз Президент лавозимининг ваколат муддатини етти йиллик қилиб ўзгартиришга референдум орқали яқдиллик билан қарор қилди. Суд тизими ва ижроия органлари фаолиятини демократик асосда ташкил этиш ҳақида ҳам мана шундай фикрларни билдириш мумкин.

Шундан кейин анжуман раиси маъруза учун сўзни Ўзбекистон Республикаси Конституциявий

суд раисининг ўринбосари Бахтиёр Миробоевга берди.

Маърузачи анжуман иштирокчиларини яқинлашиб келаётган байрам билан кутлар экан, Конституциявий суд назоратининг асосий йўналишларига тўхталди. Конституциявий суднинг назорат фаолиятини мақсад давлатимизнинг бир қатор муассасалари фаолиятининг Конституцияга мослигини аниқлашдан иборат. Бундай назорат объектилари Асосий Қонунда аниқ белгилаб қўйилган. Олий Мажлиснинг қонун ва қарорлари, Ўзбекистон Президентининг қарорлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари айнан Конституциявий суднинг назорат объекти ҳисобланади. Конституциявий суд ушбу норматив ақларнинг Асосий Қонунга мослиги ҳақида расмий хулоса бериш ваколатига эга бўлган ягона муассасадир. Бу эса демократиянинг қарор топишида ўзига хос кўприк вазифасини ўтамоқда.

Шундан кейин сўзга чиққан юридик фанлари доктори Ҳалимбой Бобоев «Конституция — суд ҳуқуқ соҳасидаги ислохотларнинг қомуси» мавзусида маъруза қилди. Маърузачи ўз нутқида ушбу тарихий Конституция туфайли халқимизга тўла маънода кенг эркинлик ва ҳуқуқлар берилганлигини қайд этди. Чунки, унда нафақат халқро тажрибалаб, балки ҳалқимизнинг улкан сиёсий, ҳуқуқий, маънавий мероси ҳам ўз

аксини топган. Суд-ҳуқуқ тизимида амалга оширилган ислохотлар, жумладан «Прокуратура тўғрисида»ги Қонуннинг янги таҳрирда қабул қилиниши, жиноят қонунчилигидаги эркинлаштиришлар ҳам мана шундай мерос ва тажрибаларни умумлаштирган Конституцияда акс этган «ҳуқуқий муҳит» туфайлидир.

«Конституция ва фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг долзарб муаммолари» мавзусида маъруза қилган Ички ишлар академияси бошлигининг ўринбосари Ҳожимурод Одиқориев Конституция ва фуқаролик жамияти барпо этишнинг бир қанча долзарб масалаларини ҳал қилиб берганлигини эътироф этди. Олимнинг фикрича, Конституцияда фуқаро манфаатлари, унинг ҳуқуқ ва эркинликларининг ҳимояси биринчи ўринга қўйилган. Конституцияда ваколати белгиланган барча муассасаларнинг асосий фаолияти фуқаронинг ва фуқаролар жамоасининг индивидуал ёки умумий ҳуқуқ ва эркинликларини кафолатлаш, ҳимоялаш, таъ-

минлашга қаратилган.

Анжуманда иштирок этган Ўзбекистон Олий Суди жинойишлар бўйича судлов ҳайъати раисининг ўринбосари Илхом Мамраимов суд ҳокимиятини мустахкамлашда Конституциянинг ўрнини таърифлаб берди. Маълумки, суд ҳокимияти мустақиллигининг Конституцияда белгилаб қўйилишига демократия ва эркинлик томон тарихий бурилиш

ошириш маркази директори Эркин Абзаловнинг маърузаси юқоридаги нотикларнинг фикрларига ҳамроҳ бўлди. — Эндиликда, — деб тўхталиб ўтди нотик ўз маърузасида, — жамиятимизнинг иқтисодий, сиёсий асосларининг демократияга мос эканлигига қўниқиб қолдик. Конституция имкон берган эркинликлар, ҳуқуқлар кундалик турмушимизда мустахкамланиб бормоқда. Конституция туфайли қонун устуворлиги юқори даражага қўйилди. Эндиликда эса фуқаролик жамиятини барпо этишнинг янги вазифаларига эътиборимизни қаратишимиз лозим. Бу вазифаларни амалга оширишнинг мустахкам Конституциявий пойдевори мавжуд, деб яқунлади нотик ўз маърузасини.

Сўнгги сўз ўрнида: Конференция нихосига етгач, унинг иштирокчилари бирин-кетин тарқала бошлади. Кимдир далага, кимдир университетга ва яна кимдир кайсидир муассасага. Мен уларнинг юз-қўзидаги ўйчан, жиддийликка боқиб, Конституцияга бағишланган ушбу анжуманнинг руҳи уларнинг айнан ўша, шошилиб бораётган жойларидаги фаолиятида ҳам акс этишини умид қилиб қолдим.

А.МУСТАҒОҚУЛОВ,
«Huquq» мухбири

Ўзбекистон Республикасини ҳимоя қилиш — Ўзбекистон Республикаси ҳар бир фуқаросининг бурчидир.
Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 52-моддасидан

Абдуқаҳҳор ИБРОХИМОВ

ПУХТА ҚОНУНЛАР НЕГИЗИДА

Маълумки, ҳозир жаҳонда мавжуд давлатлар ҳуқуқий жиҳатдан подшоҳлик (монархия), республика ва диний давлат турларига бўлинади. Давлатнинг республика тури ҳам ўз навбатида парламентар республика, президентлик республикаси, ислом республикаси турларига бўлинади. Булар ўртасида муштарак жиҳатлар ва фарқлар бор.

Подшоҳликда давлат бошлиги лавозими авлоддан авлодга мерос бўлиб ўтади, давлат бошлиги қирол, император, шох, шаханшоҳ, подшоҳ, султон деб аталади. Биз ўзбекларда ўтмишда давлат бошлиги ҳокон, хон, амир, султон, подшоҳ деб аталган. Хоразм давлатида эса хоразмшоҳ деб юритилган.

Республикада эса давлат бошлиги маълум муддатга сайлаб қўйилади.

Турли давлатларда олий ҳокимият одатда давлат бошлиги, ҳукумат ва парламентни ўз ичига олган олий ташкилотларнинг яхлит тизими орқали амалга оширилади ва улар ўртасида ўзаро муносабатлар турлича таркиб топади. Худди шу асосга биноан подшоҳлик ва республика яна турларга бўлинади.

Подшоҳлик идора усули ўз навбатида мутлақ подшоҳлик ва конституциявий подшоҳлик турларига бўлинади. Мутлақ подшоҳликда давлат бошчилигининг ҳуқуқи мутлақо чекланмаган бўлади. Бунда олий ҳокимият ҳуқуқий жиҳатдан тўлиқ подшоҳнинг ёлғиз ўзига тегишли бўлади, бир ўзи қонун чиқаришига, ўз хоҳишига қўра вазирларни тайинлашга ва ишдан олишга ҳақли. Мутлақ подшоҳликда давлат бошлиги ваколатларини чекловчи конституциявий ҳужжатлар ҳам, фуқаролар томонидан сайланиб, қонун чиқаришда ва бошқаруви назорат қилишда қатнашиши шарт бўлган парламент ҳам бўлмайди. Давлат бошқарувининг бундай тури ҳозир Саудия Арабистони, Қатар, Брунейда мавжуд.

Конституциявий подшоҳликда подшоҳ ҳокимияти конституция асосида чеклаб қўйилади. Давлатнинг бу тури ҳам ўз навбатида дуалистик подшоҳлик ва парламентар подшоҳлик хилларига бўлинади.

Дуалистик подшоҳликда жорий конституцияда парламентнинг қонун чиқаришдаги иштироки шарт эканлиги назарда тутилган, айни вақтда подшоҳга вазирларни ўз хоҳишига қўра ишга тайинлаб, ишдан бўшатish ҳуқуқи берилган.

Парламентар подшоҳлик конституциявий меъёрларида парламентнинг қонунлар қабул қилишда қатъий иштирок этиши назарда тутилиши билан бирга, парламент олдида ишончли йўқотган вазирларни истеъфого чиқариш мажбурияти подшоҳ зиммасига юкланади. Парламентар подшоҳликда подшоҳ давлат бошлиги ҳисобланса ҳам ҳукумат фаолиятида иштирок этишга ҳақли эмас. Парламентар подшоҳлик мавжуд бўлган мамлакатларнинг ҳар бирида подшоҳнинг ўзига хос ваколатлари бор. Масалан, Дания, Люксембург, Нидерландия, Норвегияда қирол (подшоҳ) кенг ваколатга эга, бироқ, улар ҳукуматнинг маслаҳати билан амалга оширилади. Бошқа мамлакатларда, масалан, Япония ва Швеция конституцияларида қирол ва императорнинг давлатни бошқариш ишларига аралашмаслигини назарда тутувчи махсус моддалар бор. Ифодали қилиб айтганда, бу мамлакатларда қирол — қироллик, император — императорлик қилади, лекин давлатни бошқармайди.

Парламентар подшоҳлик (қироллик, императорлик, буюк князлик) мамлакатларида подшоҳлар (қироллар, императорлар, буюк князлар) давлатнинг муҳим ишларини ҳал этиш ҳуқуқига эга эмасликларига қарамай, ҳукмрон доиралар уларнинг репрезентатив функцияларини, миллат, халқ рамзи сифатидаги ролини, фуқароларга маънавий таъсир кўрсатувчи фаолият соҳаларини сақлаб ва қўллаб-қувватлаб келмоқдалар.

Давлат бошқарувининг республика шаклида президентлик ва парламентар республикалар бир-биридан фарқланади. Президентлик республикаларида президент бевосита халқ томонидан сайланади, ҳукуматни у ўз хоҳишига қўра тайинлайди ва истеъфого чиқаради, парламент эса тасдиқлайди. Ҳукумат бевосита президент олдида жавоб беради. Президент кўп ҳолларда нафақат давлат бошлиги, балки ҳукумат раиси сифатида ҳам иш қўради (масалан, АҚШ ва Ўзбекистонда шундай), парламент фаолиятини қонун чиқариш ҳокимиятини амалга оширишга йўналтиради.

Парламентар республикада эса ҳукумат парламент сайловида ғолиб чиққан партия ёки партиялар вакилларидан иборат таркибда парламент томонидан тайинланади, бу ҳукумат парламент олдида ҳисоб беради. Президентнинг ўзи ҳам аксарият ҳолларда парламент томонидан сайланади, у давлат бошлиги ҳисобланиб, кенг имкониятларга эга бўлса ҳам, бу ваколатларни ҳукумат тавсиси асосида амалга оширади. Италия, Германия, Австрия давлатларида шундай.

Диний давлатда дунёвий давлатдан фарқли ўлароқ, сиёсий ҳокимиятни ташкил этишда, унга раҳбарлик қилишда, давлат бошқарувини амалга оширишда, ижтимоий вазифаларни бажаришда, чунинчи, маориф, маданият, адабиёт, санъат соҳаларига бўлган муносабатда, муайян бир диний ақидалар, қонун-қоидалар, тамойиллар қўлланилади. Қонун ва бошқа норматив ҳужжатларни тартибга солиш функциялари диний меъёрлар билан амалга оширилади ёки улар мазмунига диний ақидалар сингдирилади. Бундай давлатларга Эрон Ислам Республикаси, Покистон Ислам республикаси, Мавритания Ислам Республикаси мисол бўла олади. Бу мамлакатларда Ислам дини давлат дини деб эълон қилинган.

ОГОХЛИК — ДАВР ТАЛАБИ

Газетамизнинг 2002 йил 5 июль сонида Мирзо Улуғбек тумани прокурори Б.Хакназаровнинг «Бир мақсад йўлида» номли мақоласи чоп этилган. Мақолада прокуратура ташаббуси билан тумандаги ҳар бир маҳаллада нафақага чиққан фуқаролардан уй қўриқчилари тайинлангани, ана шу фуқаролар уй ҳақларининг 50 фоизини тўлашдан овоз қилингани ҳақида ёзилган. Ибратли ташаббус аҳоли томонидан ижобий баҳоланди. Огоҳлик учун қилинган ҳар қандай сайёҳаракат ҳалқимиз томонидан қўллаб-қувватланиши табиий. Мақола чоп этилгач, пойтахтимизнинг кўпгина туманлари ва вилоятлардан фуқаролар тахририятимизга сим қоқишиб, яхши ташаббусни қўллаб-қувватлаш ҳақида ўз мурожаатларини билдиришди.

Яқинда муҳбиримиз Мирзо Улуғбек тумани прокурори, адлия катта маслаҳатчиси Бахтиёр Ҳакназаров билан туманда жиноятчиликнинг олдини олиш ва унга қарши курашда маҳаллалар билан ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар ҳамкорлиги юзасидан қилинаётган ишлар ва муаммолар ҳақида сўхбатлашди.

— Яқинда ҳалқимиз Конституциямизнинг 10 йиллиғи кенг нишонланди. Асосий Қонунимизнинг халқроқ ҳуқуқ нормаларига мос келиши унинг муқаммал таъйинланганига кўрсатади. 2001 йил 4 январь куни Президентимизнинг «Ўзбекистон Республикаси Конституциясини ўқитишни таъминлаш тўғрисида»ги фармойиши эълон қилинди. Ушбу фармойиш ижроси юзасидан Мирзо Улуғбек туманида қандай ишлар амалга оширилди?

— Юртимиз мустақилликка эришган даврдан бошлаб инсоннинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашда қаратилган давлат сиёсати олиб боришда. Менинг назаримда мамлакатимизнинг ҳар бир фуқароси Асосий Қонунимизни яхши билиши шарт. Конституцияни яхши билган инсон ҳаётда қўққилмайди.

Туманимизда 27 та илмий текшириш институти, 74 та мактабгача тарбия муассасалари, 37 та мактаб, 4 та лицей, 6 та коллеж, 5 та олий ўқув юрти фаолият кўрсатади. Уларнинг ҳовлисидаги қириқинчи билан Конституция моддаларини ёзилган чиройли лавҳаларга кўзнингиз тушади. Бу лавҳалар ёшлар онгига Асосий Қонунимизнинг моҳиятини синдиришда катта рол ўйнаётди. Ҳодимларимиз ҳам маҳаллалардаги юзма-юз мулоқотларда ушбу масалаларга эътиборини қаратмоқда.

— Ўз навбатида бу билим даргоҳлари, институтлар туман аҳолисининг мадания-

ХАЛҚ БИЛАН ЮЗМА-ЮЗ

маърифий ҳаётига, жумладан ҳуқуқ ифратузмасига ҳам бевосита, ҳам бевосита таъсир кўрсатади?

— Албатта. Аҳолининг ҳуқуқий саводхонлигини оширишда бу жамоалар зиёлиларининг кўмағига доим суяниб келганмиз.

— Ўнда уй қўриқчиларининг таъинишнинг натижалари ҳақида гапириб берсангиз. Бу таъбир тумандаги умумий жиноятчилик аҳолига қандай таъсир кўрсатади?

— Бир нарсани алоҳида таъкидлашни истардим. Ҳеч бир туманда ҳалқнинг ёрдамсиз жиноятчиликнинг илдирига болта уриб бўлмайди. Буни тахрибатли прокурорларимиз яхши билишди.

Халқ ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар билан бир ёқадан бош чиқариш ишласанга қўзланган мақсадга эришил мумкин. Ҳаёт биздан огоҳликни талаб қилапти. Чунки ҳали дунёда терроризм деган

Ижтимоий назоратга эришиш фақат илм-фан, маърифат даражаларига эга бўлган ориф жамоалар-гагина насиб этади. Маърифатга эга бўлмаган халқлар эса, ҳукм билан бошқаришга мойил бўладилар.

(ФОРОБИЙнинг «Фозил одамлар шаҳри» асаридан)

хавф мавжуд. Дунё ахли Москва фожияларини ҳали ўқутгани йўқ. Маълумотларга кўра, ҳозирги пайтда дунёда 500 дан ортиқ

террорчилик ташкилотлари мавжуд («Хуққ», 17 июнь 2002 йил) экан. Бундан ташқари ҳалқнинг таъкидламоқчимиз. Ҳуқуқнинг ўз уйимиздан бошлашимиз керак.

Туманимизда 49 та маҳалла мавжуд. Маҳалла кўмиталари, уй-жой ширкатларининг сайёҳаракатлари билан жойларда ўз-ўзини қўриқлаш постлари ташкил қилинди. Меҳнатларимиз зое кетмапти. Жиноятлар сони камайди.

Ҳар шабба кўни маҳаллаларга чиқиб аҳоли билан юзма-юз мулоқот уюштиратимиз. Жойлардаги муаммоларни ҳал қилишда одамларга ёрдам бераймиз. Ҳар бир учрашувда маҳалла аҳлига прокуратуранинг телефон рақамини берамиз. «Муаммолар бўлса кўнжор қилинган» деб. Учрашувларда туман ҳокимининг ўринбосарлари, ободонлаштириш бошқармаси бошлиғи, СЭС, электр энергия ва газ таъминотига мутасадди раҳбарлар иштироқига муаммони жойида ҳал қиламиз. Қайси маҳалланинг кўчаларида чироклар ёна-са, қайси маҳаллада ахлатлар ўз вақтида олиб кетилмаса соҳа раҳбарлари ўша ерда жавоб беради. Ўн асосий одамларда бизга нисбатан ишонч пайдо бўлди. Менинг назаримда ишончдан улгурок нарсаси йўқ.

Хизмат юзасидан ҳар кўни қўллаб инсонлар билан сўхбатлашамиз. Одамларимизнинг тафаккурини ўзгартириш, келажакка ишонч қўлига олиш илмий даражага эришиш билан боғлиқ.

Жиноятчиликнинг олдини олишда маҳалла ахли билан ҳамкорликда тадбирлар ишлаб чиқаримиз. «Навбахор», «Ҳумоюн», «Бўз равон» ширкати ҳодимлари ўз ҳудудларида кўпгина уйларидаги атрофини ўраб, дарвоза ўрнатиб, эшикбиллар қўйди.

Ўз-ўзини қўриқлаш постлари нафақаданлар жалб қилинган бўлиб, улар асосан кўнжор кўнжор хамма ишда бўлган вақтда ўз уйлари олдида навбатчилик қиладилар.

Тахсинга сазовор томонини «шўки, ўша уйларида биронта жиноят қилди қилинмади. М.Исмомил, Амир Темур, «Янги ҳаёт» маҳаллаларида жиноятчилик камайди. Ўшдан дунёда жиноят содир қилинишига йўл қўймаган уй бошлиқлари туман ИИБ томонидан рағбатлантирилиши

қўзда тутилган.

— Бахтиёр Убайдуллаев, Мирзо Улуғбек тумани пойтахтимиздаги энг катта туман ҳисобланади. Катта туманинг ўзига яраша катта таъинишлари бор. Туманда жиноятлар қимлар томонидан, қай пайни содир қилинмоқда? Бу оғриқли муаммо албатта ҳар кўни таъмин қилиш керак?

— Саволингиз ўринли. Туманимиз нафақат пойтахтимизда, балки республика-мизда ҳам ўз нуфузига эга. Унда 300 мингга яқин аҳоли яшайди. ИИБ академияси,

«Медиз» каби қўшма қорхоналар ҳалқимиз талабига мос махсулотлар ишлаб чиқармоқда. У ердаги ишчи ва хизматчиларнинг кўнжор ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш туманимиз прокуратураси зиммасида.

— Олий Мажлисининг 8-сессиясида «Референдум ахуқлари ҳақида давлат ҳокимияти таъинишнинг принциплари тўғрисида»ги Конституциявий қонун қабул қилинди. Унинг моҳиятини ҳар бир фуқаро билиши керак. Бунда прокурорларнинг зиммасига катта вазифа қўйилган.

— Бугуннинг прокурори нафақат қонунлар ижросини назорат қилиш, балки қонунларнинг тарғиботчиси ҳам бўлиши керак. Чунки, ҳаётнинг ўзи бунни талаб қилапти.

Юртбошимизнинг фармонлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ва янги қабул қилинган қонунларни ҳалққа тушу-тиришда барча ишлар қилинмоқда. Президентимиз Ислам Каримов «Ўзбекистон XXI аср бўсағисида: ҳавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт қафо-латлари» номли асарига шундай дейди: «Жамиятга демократия қай даражада эканлигини белгилөөчи қандай ўлчов бор. Булар — халқнинг қарорлар қабул қилиш жараёнидан қанчалик хабардорлиги, ҳуқуқ қарорлари қалқ томонидан қанчалик назорат қилиниши ва олий фуқаро-лар давлатни бошқаришда қанчалик ишти-роқ этишидир». Ҳаёт ҳар бир фуқародан ундоқ қалби бўлиб яшашни талаб қила-пти. Дунё эшикларини очилган бир пайтда ўз юртимизнинг имкониятларини жаҳон ахли-га кўрсатишимиз лозим. Мустақил ва овоз Ватанда яшётганимизга 11 йилдан ошди. Энди биз 10-15 йил олдинги фуқаролар эмасмиз. Тафаккуримизда ва руҳимизда озодинлик қуртаклари барг элтиб улгур-ди. Бизлар, ҳозирги алоқадор аҳолининг мевадаридан баҳраманд бўламиз.

Сўхбатдош: Зайниддин МАМАДАЛИЕВ

Ўтмишдаги барча ўзбек давлатлари бошқарув тамойилига кўра подшоҳлик (ҳоконлик, хонлик, амирлик) бўлган. Асримизнинг бошларида ёш бухорликлар ва ёш хивалиқлар, яъни ҳадидлар Бухоро амирлигини ва Хива хонлигини конституциявий подшоҳликка айлантириш ташаббуси билан чиқилгани ва ҳатто ёш бухорликлар ўзига хос конституция — машрута тўзиб, амир Саид Олимхонга тақдим этишгани, бироқ амир унч рад қилгани бизга тарихдан маълум. Шунингдек, 1920 йили Бухоро Халқ Жумҳурияти ва Хоразм Халқ Жумҳурияти тўзилиб, дастлабки пайтларда Россия билан ўзаро тенг ҳуқуқликка эга давлатлараро шартномалар имзоланган бўлса-да, бундай ҳаракатларнинг бари ўткинчи бўлиб чиққан, чунки улар тўрт тарафдан Россия томонидан қўрилган бўлиб, ҳар жихатдан унга тобе эди. Шу боис орадан кўп ўтмай бу жумҳуриятларнинг номи ўзгарилади, шўровий мазмун ва шакл киритилади. Бухоро Халқ Шўролар Жумҳурияти, Хоразм Халқ Шўролар Жумҳурияти деган ном берилди, яъни советлаштирилди.

1924 йили Туркистонда ўтказилган «миллий-давлат чегараланиши» натижасида вужудга келган Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси (ўша пайтларда Ўзбекистон Ижтимоий Шўролар жум-хурияти деб аталган) гарчи мустақил давлат деб ҳисобланган бўлса-да, амалда СССР таркибидидаги ҳеч қандай ҳуқуқий йўқ бир ҳудуд эди, ҳолос. Ўша йиллардаги ва ундан кейинги конституцияларимиз ҳам СССР конституциясидан бир кўчирма эди, марказбон қилиб ўзлаштирилган бир нусха эди. Шунинг учун ҳам 1991 йилнинг 31 августда Ислам Каримов бошчилигида ўз давлат мустақиллигини эълон қилган Ўзбекистон Республикаси ўзбек давлатчилиги тарихида бемисл ва буюк бир воқеа, ҳуқуқий жиҳатдан том маънода янги бир давлат — ҳақиқий республикадир. Бу ҳолат янги давлатимиз ижтимоий ҳаётининг барча соҳаларида оид янги қонунлари ва ҳуқуқий ҳужжатларини ишлаб чиқиш, қабул қилиш вазифасини кўн тартибига қўндаланг қилиб қўйди. Бу вазифа Президент раҳбарлигида шараф билан ўтаб келинмоқда.

Ўтган давр ичида Олий Кенгаш ва Олий Мажлисимиз томонидан қабул қилинган қонунларда Ислам Каримов асарларида белгиланган концепция, тамойил ва вазифалар моҳиятат ва мазмунан ҳисобга олинган. Бу — биринчидан. Иккинчидан эса, Ўзбекистоннинг «Мустақиллик декларацияси», «Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги тўғрисида Олий Кенгаш баёноти», «Ўзбекистон Республикаси-нинг давлат мустақиллиги асослари тўғрисида»ги Қонун ва мустақилликка оид бошқа муҳим ҳужжа-тларнинг лойиҳаларини тайёрлашда, қабул қилиш ва амалга ошириш борасида баҳарлиши зарур бўлган барча сиёсий ва иқтисодий чора-тадбирлар Ислам Каримов иштирокида ва етакчилигида бўлди.

Ўзбекистон Республикасининг Асосий Қонуни — Конституциядир. Давлатимиз бошлиғи ушбу муҳим қонуннинг лойиҳасини ишлаб бўйча тўзилган ишчи гуруҳларининг фаолиятига алоҳида эътибор берди ва муттасил раҳбарлик қилди.

Ислам Каримов, шунингдек, иқтисодий мустақиллигини таъминлашга қаратилган қонун ва ҳуқуқий ҳужжатларни яратиш ва қабул қилишга ҳам катта ҳисса қўшди.

Масалан, мулкчилик, қорхоналар ва тадбиркорлик, халқаро иқтисодий алоқалар, ер, кооперация, биржа солиқлари ва бошқа иқтисодий масалаларни ҳал қилишга, тартибга солишга қаратилган қонунлар, фармонлар, қарорлар шахсан Ислам Каримов иштирокида ишлаб чиқилган ва қабул

қилинган.

Хуллас, Ўзбекистон Республикасининг мустақил давлат бўлиб шаклланиши ва тараққиёти этишида Ислам Каримовнинг етакчилик фаолияти муҳим аҳамиятга эга.

Президентимиз Ўзбекистон Конституциясини оғишмай амалга оширишда қарорат бўлиб турибди. Биринчидан, мустақиллик ва бозор муносабатларига ўтиш шариоитида тобора демократиялашав-ган жамиятда давлатнинг ижтимоий, иқтисодий ва маданият соҳасидаги рол асослаб берилди. Шунга кўра давлат ўтиш дарида бош ислохотчи деган назарий ҳулоса чиқарилди. Чўнқиб, бу босқичда давлат фаолиятида ижтимоий риозиланиш, ҳусусан, аҳолини ижтимоий муҳофаза этиш масалалари устувор йўналишлардан бири сифатида олға сурилди. Шу билан бирга давлат боқимдан-далик кайфиятларига барҳам бера бориб, аҳолига ўз иқодий ва самарали меҳнати учун зарур шариотлар яратиб беришни асосий мақсад қилиб қўйиш кўрсатилган. Барча тарихий, миллий қадриятларни тиклаш ва риозилантириш ҳамда умуминсоний, маънавий қадриятлардан фойдаланиш зарурлиги давлатимиз сиёсати даражасига кўтарилди ва амалга оширилмоқда.

Иккинчидан, давлатимиз бошлиғи томонидан инсонпарвар, ҳуқуқий ва демократик давлат барпо этиш голари асослаб берилди. Бунда биринчи бор давлат ҳокимиятида ваколатларнинг тақсимланиши конституциявий тамойил даражасига кўтарилди.

Давлатимизнинг таъки сиёсати назарий асослантирилиб, истиқлолни кадрлаш, уни оғишмай амалга ошира бориш мақсадлари қатъий белгиланди. Давлат тараққиётида миллий манфаатларнинг устуворлиги тамойили амалга оширилмоқда, тинчлик, миллий тотувлик голари кадрланмоқда. Учинчидан, Ислам Каримов ҳозирги масъулияти босқичда давлат хизматчилари олдида қўйиладиган жиддий талабларни асослаб берди. Қўллаб-қувватлари ва амалий ишларида кадрлар масаласидаги камчиликларни қаттиқ танқид қилмоқда, уларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйиш борасида янги вазифаларни белгиллади. Давлат органлари ва мансабдор шахслар жамият ва халқ манфаати йўлида хизмат қилишлари зарур деб ҳисоблаб, бу масалани қатъий қилиб ўртага қўйди.

Тўртинчидан, юртбошимиз асарлари ва маърузаларида фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш орган-лари ваколатлари ва ишчи кенгайтириш, сиёсий партиялар, жамоат бирлашмалари фаолиятини ошира бориш, аҳолининг сиёсий ва ҳуқуқий маданиятини кесалтириш йўли билан аста-секин тўла фуқаролик жамиятига ўтиш муаммоларининг назарий асослари ёритиб берилмоқда.

Бешинчидан, Президентимиз Ўзбекистон давлатининг халқаро доирадаги ўрни ва обрўси, минта-қада ҳавфсизлигини таъминлашдаги вазифалари ҳақида янгидан-янг голарни олға сурмоқда, қўшни давлатлар билан ҳамкорлиқни кенгайтириш ва мустақамлашга жиддий ҳаракат қилмоқда. Хулоса қилиб айтганда, Ислам Каримов атоқли ҳуқуқшунос олим сифатида ҳам самарали фаолият кўрсатиб келяпти. Қўнча давлатимиз тарихига қиёс этсак, тарихийлик тамойилидан келиб чиқиб фикрласак, Амир Темурнинг «Тузукоти» ўз даври ва ундан кейинги даврларда қандай эътибор қозонган бўлса, Ислам Каримовнинг ҳуқуқшунос олим сифатидаги фаолияти ҳам бизнинг қўнларимиз ва келажакимиз учун ҳудди шундай аҳамиятлاردир. Шундай пукта қонун неғизига пойдевори мустаҳкам қилиб қўрилган янги ўзбек давлати — Ўзбекистон Республикаси боқий бўлажак.

«ХУКУК» почтасидан

мактублар

шикоятлар

жавоблар

«КАФАНЛИККА КЎЗ ТИККАНЛАР»

«Хукук», 2002 йил 18 сентябрь, 38-сон

Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги юқоридаги сарлавҳа остида чоп этилган фельетон бўйича қуйидагиларни маълум қилади:

Ушбу фельетон Самарқанд вилоят Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармаси масъул ходимлари, туман (шаҳар) ижтимоий таъминот ва аҳолини иш билан таъминлаш бўлимлари бошликлари иштирокида кенгайтирилган йиғилишда атрофлича муҳокама этилган.

Фельетонда қайд этилган ноҳўя ҳаракатларнинг олдини олиш борасида аниқ чора-тадбирлар ишлаб чиқилган. Жумладан:

— Пастдарғом туман ижтимоий таъминот бўлимида бош бошқарманинг назорат-тафтиш бўлими томонидан ўтказилган текшириш якунлари прокуратура органларига тақдим этилган;

— бўлимдаги 16 нафар ходим билан тузилган меҳнат шартномалари маъмурий ташаббус билан бекор қилинган;

— бош бошқарманинг шу йил 1 августдаги буйруғи билан раҳбар ва бошқа масъул ходимларга нисбатан интизомий чоралар қўрилган;

— йўл қўйилган хато ва камчиликларни бартараф этиш учун бош бошқарманинг 2002 йил 30 августдаги буйруғи билан бошқарманинг етакчи мутахассислари бўлимларга хизмат сафарига юборилган ва ушбу буйруққа асосан ўзaro текшириш ташкил этилган;

— 16 сентябрь куни вилоят Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармаси ва «Самарқанд почтаси» акциядорлик жамиятининг қўшма буйруқлари чиқарилиб, пенсия маблағлари ноқонуний тўланишининг олдини олиш ва бу масалада назоратни кучайтириш чора-тадбирлари ишлаб чиқилган ҳамда бажариш учун барча ижтимоий таъминот бўлимлари ва почта корхоналарига юборилган;

— рўйхатдан ўтмаган 18 нафар шахсга ишсизлик мақоми берилганлиги ва уларга ишсиз шахс сифатида рўйхатда турганлиги ҳақида сохта маълумотлар берганлиги туфайли Пастдарғом туман меҳнат, аҳолини иш билан таъминлаш ва ижтимоий ҳимоя қилиш бўлими раҳбари Н.Тошбоев ўз вазифасига нолойик деб топилиб, бош бошқарманинг 2002 йил 14 августдаги буйруғига асосан у билан тузилган меҳнат шартномаси бекор қилинган.

Вафот этган фуқаролар рўйхати (368 нафар) Сиеб туман ФХД бўлими томонидан ўрганилганда, рўйхатга пенсия ёки нафақа олмайдиган, бошқа туманларда яшаб Сиебда вафот этганлар, бир неча йиллар илгари вафот этганлар ҳам киритилганлиги аниқланган.

Каттакўрғон шаҳар ижтимоий таъминот бўлими бошлиғи Ш.Ҳамидовга нисбатан вилоят прокуратураси томонидан қўзғатилган жиноят иши бўйича дастлабки тергов ҳаракатлари тамом бўлгандан кейин интизомий жазо чорасини қўриш белгиланган.

Вазирлик шу йил 16 сентябрь куни махсус буйруқ чиқариб, пенсия ва нафақаларнинг тўри тўланишини нафақат Самарқанд вилоятида, балки мамлакатимизнинг барча ҳудудларида текширишни ташкил этди. Текшириш натижаси 15 октябрь куни вазирлик ҳайъат йиғилишида муҳокама қилинди.

А.АҚБАРОВ,

Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигининг ўринбосари

КЕЛИШУВГА ЭРИШИЛГАН

Тахририятимизга берунийлик Х.Отабоев ариза билан мурожаат қилиб, фуқаро А.Алламбергеновга 80 минг сўм қарз бериб, пулини қайтариб ололмаётганлиги тўғрисида шикоят қилган эди. Яқинда тахририят ушбу шикоят юзасидан расмий жавоб хати олди. Унда жумладан, шундай дейилади:

«Беруний тумани ИИБ томонидан ариза бўйича суриштирув ишлари олиб борилганда фуқаро Х.Отабоев А.Алламбергенов билан ўзаро келишувга эришганлигини билдириб, аризада кўрсатилган пуллари қайтариб олганлиги сабабли қарздорга нисбатан ёзилган даъво аризасини қаровсиз қолдиришни сўраган.

Шунга асосан Х.Отабоевнинг аризаси бўйича суриштирув ишлари тўхтатилганлигини маълум қиламиз.

Ж.РАХИМОВ,

Беруний тумани ИИБ бошлиғи»

ТЕКШИРИШ ЎТКАЗИЛМАГАН, АММО...

Олот туман прокуратураси томонидан фуқаро Ж.Беккеевнинг тумандаги «Шарқ юлдузи» ширкат хўжалиги мансабдор шахслари лавозимини суиистеъмол қилаётганликлари ҳусусида тахририятга ёзган аризаси 2002 йил февраль ойида қўриб чиқилган.

Аризадаги вазиятни тўлиқ текшириш учун молия-хўжалик фаолияти юзасидан хўжалик тафтиш ўтказиш талаб қилинишини ишобатга олиб, 18 февраль куни назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи вилоят комиссиясига хўжаликда текшириш ўтказишга рухсат беришни сўраб мурожаат қилинди. Аммо комиссия розилик бермаганлиги сабабли текшириш ўтказиш имкони бўлмади. 27 февраль куни эса Ж.Беккеев туман прокуратурасига алоҳида ариза билан мурожаат қилиб, унда тахририятга, шунингдек вилоят прокурори номига йўлланган аризалари бўйича текшириш ўтказмаслик, прокуратура идораларига шикоят ёзган унинг асосий талаби қаноатлантирилши, ширкат хўжалиги томонидан унга бошқариш учун Т-80 маркали трактор ажратилганлигини, хўжалик мансабдор шахсларига эътирозий йўқлигини кўрсатган.

Ушбу ҳолатлар ишобатга олиниб Ж.Беккеевнинг аризаси юзасидан текшириш ўтказилмаган ва бу ҳақда ариза муаллифига 19 март куни жавоб йўлланган.

Х.ЧЎЛИБЕВ,

Олот тумани прокурори

Газетхон илҳами

ҚАЛБ ТУҒЁНИ

Дунёда не учун ёлгон, фириб бор?
Инсон ўз дустига хиёнат қилар.
Аччиқ ҳақиқатни айтсак баъзида
Дўстлар ҳам бизларни
душман деб билар.

Имонин, виждонин
сотган қимсалар
Ҳақиқат бўлига ташлаб қўйлар гўя.
Уларга лавозим, бойлик берсалар
Душманин дўстим деб
қучишар дарров.

Ноҳақлик, адолат ёнма-ён борар,
Тўлиб кетар дарёда, аламга юрак.
Фақат ёшши учун янаша инсон
Бу ҳаёт, ҳақиқат не учун керак?

Қадимдан қолган бир
ажиб нақл бор:
Ҳақиқат эгилар, сиймайди бароқ.
Ҳақиқат қуёши чиққунга қаюлар
Адолат кулоли айланамиз широк.
Шўхрат РАҲАБОВ,
Пайкари шахри

● КОНУН ЛОЙИҲАСИГА ТАКЛИФ

МАВҲУМЛИК БЎЛМАСЛИГИ ЗАРУР

Авалло таъкидлаш жоизки, «Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги Қонуннинг янги тахрирдаги лойиҳаси шу йўналишдаги 1994 йил 6 майда қабул қилинган ва ҳозир амалда бўлган қонунга нисбатан бир муноаххатлаштирилган кўринади. Шу билан бирга қуйидаги таклиф ва мулоҳазаларимни билдирмоқчиман:

6-модда. Фуқароларни шахсан қабул қилиш.

«Фуқароларни қабул қилиш раҳбар ёки бошқа мансабдор шахс томонидан амалга оширилади» деб кўрсатилган. Фуқароларни қабул қилиш мажбурий раҳбар билан бир қаторда бошқа мансабдор шахсларга юқлатиш лозим, шундан келиб чиқиб, юқоридагига жумладан «ёки» бoғловчисини «ва» билан алмаштириш лозим.

Шунингдек, 16-модданинг 5-хатбосинини «Фуқароларнинг мурожаатлари бўйича қарорларни давлат органининг раҳбари ва бошқа ваколатли мансабдор шахси қабул қилишига ҳақли» деб «ёки» бoғловчисини «ва» билан алмаштириш лозим.

14-модда. 1.1. Аризалар, таклифлар ва шикоятларни бериш тартибининг 1-хатбо-

шисида фуқароларнинг ариза, таклиф ва шикоятлари авваллабор қўйилган масалаларни ҳал этиш ваколат доирасига кирадиган давлат органига, сўнг бўйсунувчи тартибдаги юқори турдучи ёки бошқа давлат, жамоат органига берилиши мустахкам қилинса мақсадга мувофиқ бўлади, чунки илк бор вилоят ва республика миқёсидаги давлат органларига берилган мурожаат амалиётда қўриб чиқиш учун жойларга юборилади, бунинг учун, табиийки, муайян муддат ўтади, бошқа томондан эса юқори турдучи органининг иш ҳажми маълум миқдорда кўпайди.

1.2. Мурожаат қайси тилда берилиши ва жавоб давлат тилида олингани алоҳида тартибда белгилаб ўтилиши лозим.

15-модда. Аризалар, таклифлар ва шикоятларни бериш муддатлари.

«Ўзли сабабларга кўра ўтказиб юбо-

рилган муддат ариза ёки шикоятни қўриб чиқувчи давлат органи томонидан тикланмади».

Бугерда ўтказиб юборилган муддат ким томонидан «ўзрили» деб топилиши мавҳум бўлиб қолган, ундан кейин ҳар бир ўтказиб юборилган муддат давлат органи томонидан тикланиши мажбурий бўлиб қолганга ўхшайди. Шунини ишобатга олиб, ушбу жумла қуйидагича ёзилишини таклиф қиламан:

«Ариза ёки шикоятни қўриб чиқувчи давлат органи томонидан ўтказиб юборилган муддат ўзрили деб топилганда тикланиши мумкин».

16-модда. Фуқароларнинг мурожаатларини қўриб чиқиш.

1.1. «Агар фуқароларнинг мурожаатларида уларни тегишли органларга жўнатиш учун зарур маълумот-

лар бўлмаса, бу мурожаатлар худди шу муддат мобайнида тегишли тушунтириш билан фуқаронинг ўзига қайтарилди».

Ушбу жумла қонуннинг 5-моддасига зид бўлганлиги учун қийратиш лозимга ўхшайди. Чунки, мурожаатда фуқаронинг исми, отасининг исми, яшаш жойи тўғрисидаги маълумотлар кўрсатилмаган бўлса, шунингдек имзо қўйилмаган мурожаатлар аноним деб ҳисобланиб, қўриб чиқилмаслиги белгиланган.

17-модда. Фуқароларнинг мурожаатларини қўриб чиқиш муддатлари.

Фуқароларнинг таклифлари тушган кундан эътиборан қўриб чиқилиши баён этилган. Бунда мурожаат ижроҳига келиб тушганга қадар маълум вақт ўтиб кетиши инобатга олинмаган кўринади. Шунинг учун,

М.ОБИДОВ,
Республика Бош
прокуратурасининг қадрлар
бошқармаси бошлиғи

● ЖИНОЯТГА ЖАЗО МУҚАРРАР

Нафс илинжи қаноат деворини бузган кун

шармандаликка йўл очилади, деган экан машойихлар. Ўз нафсини идора қила билмаган кишилар сирлари фош бўлганда, «Шайтон йўлдан оздири», дея пўшаймон қиладилар. Улар бу сохта мулзамлик замирида ўзларини оқламоқ истайдилар. Аммо қонундан, виждон азобидан қутула олмаслиқни унутадилар. Ҳаёт — ҳадсиз уммон. У сир синаотга бой. Кимдир кўлоғи бус-бутуну, қалб кўзи сўқир. Бошқасини оллоҳ ҳаёт тўқислигидан қисиб қўйган, соғлиги йўқ бўлиши мумкин. Одил сийёсат, адолатли қонунлар боис бундай одамлар давлат томонидан ижтимоий жиҳатдан ҳимояда. Бу — қонун билан қафолатлаб қўйилган.

Аммо баъзи қимсалар қорчалонлиқ қилиб қонун ижросини ўз ҳамёнлари йўриғида амалга оширишади. Шоди Йўлдошев ҳамда Хайри Фазлиевлар бу борада шайтонга сабоқ берадиганлар хилидан чиқиб қолишди. Нега дейсизми? Марҳамат, воқеа тафсилотини эшитсангиз сиз ҳам бунга амин бўласиз.

Хайри Фазлиев — 1959 йилда Ғиж-дун туманида туғилган. Вилоят 2-таркиб Марказий тиббий меҳнат эксперт комиссияси раиси вазифасида ишлаган.

Шоди Йўлдошев — 60 ёшда. Когон туманлараро тиббий меҳнат эксперти комиссияси раиси лавозимида фаолият юритган.

1997 йил 2 сентябрдан мазкур мансабда иш бошлаган Ш. Йўлдошев қан-

ХОРЛИККА САБАБ

ча-қанча кишиларга яхшилик қилган-дир балки. Бу бизга қоронғу. Аммо у ёши бир жойга бориб, оқ қорани таниган вақтда нафсини йўлига кириб қолди.

У ўзини Ҳикмат Шуқуров деб таниш-тирган беморга нималариндир ўйлаёт-гандек узоқ тикилиб қолди.

— Учинчи гуруҳ дедингизми?
— Ҳа, ҳа, дўхтур. «Делом»ни қўриб-чиқиб «иккинчи» қилиб берсангиз... — талмовсирди бемор. Хавотирланаёт-гандек эшик томонга бир-қичи қараб қўйиб гапида давом этди у. — Шароит-ни биласиз ака. Ердам беринг... рози қилармиз. — Ҳикмат Шуқуров бир оз сукутдан сўнг қўшиб қўйди.

3 йилдан бери ногиронлиқ нафақасини олади юрган Ҳикмат Шуқуров йилга 2 марта 9-сон Когон туманлараро ТМЭК (тиббий меҳнат эксперт комиссияси)дан тиббий қўриқдан ўтади.

— Сиз 88-тиббий формани тўлди-риб келинг. Бугея бир гап бўлар, — деди комиссия раиси.

Ҳ.Шуқуров айтилган тиббий ҳужжат-ни тўлдириш мақсадида туман марказий поликлиникаси терапевт врач-и Эр-ғашевага учради. Аммо Эрғашева негидар 88-форма фақат Йўлдошев-нинг руҳати билан амалга оширили-шини айтди.

2002 йил 26 март кун-и Ҳ.Шуқуров

қайта ТМЭК раиси Ш.Йўлдошевга му-рожаат этишга мажбур бўлди.

«Микоз»ини учратган ТМЭК раиси ич-ичидан қувонди. «Ана энди, нима десам қўнади. Югур-югур кимга ҳам ёқарди», деган йўл борди чоғи ҳеч иккиланмай, тўғрироғи, уялмай бемор-га юзланди.

— Иккинчи гуруҳ ногиронлиги ол-моқчи эдингизми? Келинг, сизга бир ердэм қилай.

— Умрингиздан барака топинг, дух-тиржон. Бола-чақангизни ҳузурини қўринг, илоийм.

— Ҳозир шароитни қўриб турибсиз. Менга қолса «қонейка» ҳам кераги йўқ. Аммо юқоридагилар... — комиссия ра-исини бошини қимирлатди. Ҳ.Шуқуров бу ишорани «юқоридагилар олиғир», деб тушунди. — 50 минг берсангиз олам гулистон, ака.

Ҳ.Шуқуров ул-бул харажатлар учун асқотад-и, деган уйда тежаб-тергаб, рўзгоридан ортигидан қоғоз ўраминида 10 минг сўмини узатаркан, хихолатомуз бошини қўйи солди.

— Духтиржон. Икки-уч кунда қол-ганини келтирмаман. Энди... уэр-да, ака.

Ҳ.Шуқуров ТМЭК раиси талаб қил-ган пулнинг қолганини қарз-ҳавола қилиб топаверсин. Гапни қолганлардан эшитинг.

Безбетга қошиқ берсанг, бир ўрни-

га беш ошар, деганларидек, ёши 60 ни уриб қўйган Ш.Йўлдошев Й.Имомов, Л.Насруллаевларнинг ҳар биридан 40 минг сўмдан пора сўраганига нима дей-сиз? Қойил-е! Қаерда қолди, сиздаги инсонийлик! Қани, қасамдага содиқ-лик?! Шундай ҳам худо бирини кам қилиб қўйган ногирондан таъма тила-ниш ноинсофлиқ эмасми?!

2002 йил 1 апрель.

— Олиб келдингизми, Шуқуров? — деди комиссия раиси беморнинг ни-гоҳидан қўзини олиб қочиб. — Ташқарида кутиб туринг.

● АФСУС

ВАСЕВАСА

ДАРДИГА МУБТАЛО БЎЛГАН ҚОТИЛ

У эрта тонгда милицияга келиб, айбига иқроор бўлди:

— Хотинимни ўлдириб қўйдим...

Дастлабки тергов, гувоҳларнинг кўргазмалари, қўни-қўшнилари, қарин-дошларнинг таъкидлашларича, уларнинг оиласи шу пайтгача тинч-тотув эди. Раҳмон ўн бир йил аввал Дилфузага уйланган, уч нафар фарзанди-нинг отаси эди. У ҳўжаликда ҳайдовчи бўлиб ишларди.

Ўтган йилнинг август ойларида Раҳмон уйга келиб жанжал кўтарди. Хотинини хиёнатда айблади. Ҳеч бир далил-исботсиз, қуруқ тўхмат Дилфузани жон-жонидан ўтса-да, кечирди ва чидаб яшайверди. Раҳмон-нинг оиласига нисбатан ишончи дарз кетган, шўбха-гумонлар ақл-қушини ўғирлаган, хотинини бора-бора дуч келган эркакдан рашк қила-диган бўлиб қолди. Ўзи билан бирга ишлайдиган ҳайдовчи Ёқубжон уни «почча» деб қақирарди. Дилфуза билан битта маҳалладан бўлгани, маҳалласидаги қизга уйлангани учун ўзини яқин тутиб «почча» дегани сари Раҳмоннинг сочи тикка бўларди. Ўтган йилнинг октябрь ойларида шу тўғайли ёқалашишгача боришди. Раҳмоннинг назарида Ёқуб ҳам Дилфузанинг уйнашларидан бири эди. Бу гап хатто гараждаги йиғилиш-да ҳам муҳокама қилинди. Рашқчи эр ҳамқасбининг хотини билан ҳеч қандай муносабатда бўлмаганига ишонгандай бўлди. Бироқ уйда яна жанжал кўтариб, хотинини дўппослади. Тўхмат ва ҳақоратларга чидамай, Дилфуза ота-онасиникига кетиб қолди. Маҳалла-қуй ўртага тушиб, Раҳмонни инсофга қақириб, Дилфузани кечиримли бўлишга ундаб, уларни яраштириб қўйишди. Декабр ойида Дилфуза уйига қайтиб Раҳмон билан бирга яшай бошлади. Орадан бир ой ўтмасдан эса...

Хотини хиёнат қилаётгани тўғрисида беъмани ўй уни ўч олишга ундарди. Қолбуки, Дилфузанинг бевафоллигини тасдиқлайдиган бирон-та далили йўқ эди. Бу доимий шўбха-гумонлар унинг руҳиятига таъсир ўтказмай қолмади. Васваса дарди тобора газак отиб, ўзини идора қила олмайдиган, ўз хатти-ҳаракатларига жавоб бера олмайдиган даражага етди.

2002 йилнинг 22 январидан 23 январига ўтар кечаси Дилфуза ҳовлига чиққанда ортидан пойлади. Уйга қайтиб киргач, тунда гўё кўзига қўринган эркакни хотинига ўйнаш қилиб, яна қистовга олди. Ўзини оқлаб айтган бирон-та сўзига ишонмай, мушт билан бўйнига урди. Йиқилиб тушгач, нафаси чикмай қолгунча бўгди. Эрталаб хотинининг мурдаси ётган хонани қўлфлаб, болалари билан акасиникига борди.

— Дилфузани ўлдириб қўйдим...

Акаси бошини чангаллади.

— Милицияга ўзинг бориб айт!

Биринчи сўроқдаёқ унинг чалқаш гаплари руҳий соғломлигига шўбха уйғотди. Унга нисбатан суд-психиатрия экспертизаси тайинланди ва Фаргона вилоят суд-психиатрия экспертизасига юборилди. Экспертиза Р.Аҳмедов илгари психиатрия бўлимига мурожаат қилмаган бўлса-да, лекин жиноятни содир этган вақтда ўз харақатларига жавоб бера олмайдиган ҳолатда бўлиши мумкинлигини қўрсатиб, республика суд-психиатрия экспертизасида стационар тартибда текшириб, ҳулоса олиш лозим, деган қарорга келди. Тошкентдаги Суд-стационар психиатрия экспертизаси Р.Аҳмедов ўзи содир этган харақатларга жавоб бера олмайди, ўз харақатининг оқибатини тушунамайди, тергов ва суд жараё-нида қатнаша олмайди, шу муносабат билан уни руҳий касалликлар шифохонасида мажбурий даволаш лозим, деган ҳулоса берди. Васваса дардига мубтало бўлиб, ўз хотинининг жонига қасд қилган қотил шу тариқа мажбурий даволашнига ётқизилди.

Р.Аҳмедовнинг яқинлари унинг руҳиятидаги салбий ўзгаришларни ўз вақтида пайқаб, ўз вақтида даволашнига ётқизишганда бу фожиянинг олди олинган бўларди. Бу фожия яна бир бор яқин кишиларимизнинг яшаш тарзига бефарқ қарамасликка ундайди.

Аббосхон САНГИНОВ,

Қува тумани прокурори

ХИЁНАТ ЧАҚИРГАН ЖИНОЯТ

Абдуғаффор хоҳлаган пай-тида келиб қўриб кетаве-ришига рух-сат берган бўлса-да, асло кўник-мади.

Маҳалла қўмитаси ра-исига учраб, мудиасини айтди.

— Қўлингдан келганини қил, аммо болаларни олиб кетолмай-сан, — дея чиқиб кетди Абдуғаф-фор зарда билан.

Самида сездики, ҳаракатлари бефойда. Опа-си Жамила билан келиб болаларини қақиртирди.

Ана қизи Сайёра, анча катта бўлиб қолди. Она қўноғини очди.

Дунёда аёл учун энг оғир иснод — бу маиший бузуқликдир. У хато қилса кечирилар, уй ишларини кўнгилдагидек билмаса аста-секин ўрғаниб кетишидан умидвор бўлинар, ўзига қарашни эплотмаса ўргатилар, ҳуллас, «ўлимдан бошқасига илож топилади». Аммо, турмуш ўртоғига хиёнат қилса, бетига бир доғ бўлиб ўрнашадики, кесиб ташланса-да чандиги қолди. Айниса, ўзбекчиликда аёлнинг шундай қилиғи ҳақида салгина миш-миш чикдимми, тамом. Мўхокама қилиб ўтиришмайди. Ҳўкм битта: у бу оила бекалигига лойиқ эмас, ҳатто ўз болаларини тарбиялаш ҳўқуқидан маҳрум.

— Тўхта, эшиқдан буёқда кўра-сан, — таъқиллади ота.

— Мен ўз фарзандим билан бе-гоналардай дийдорлашаманми? — йиғилди Самида.

Барибир Абдуғаффорнинг юра-ғи юмшамади. Самида чидаб ол-май бир-иккита гап айтиб ободди. Аламзада бўлиб турган йиғит алла-қачон ёт кишига айланган Самида-

нинг дуч келган жой-ига дўппослай кет-ди. Воқеа участка профилактика но-зи-рига етди. Жабр-дийда унинг хизмат хонасига олиб бо-рилди. Муштмўзўр-га эса дарҳол нозир ҳўзурида бўлиши тайинланди.

Абдуғаффор ай-тилан жойга борганида содиқ хо-тини қароватда ётарди. Неца ой-дан бери шу хотинини деб ороми-ни йўқотган, жони халқумига кел-ган йиғит чўнтағидан пичоқчасини чиқариб, ундан бирийўла қутулиш мақсадида Самиданинг дуч келган жойига ура бошлади. Яхшиямки, нозир ердэмчиси Абдуғафбор Машрабонинг келиб қолгани, акс

холда аёлнинг жон таслим қилиши кўндек равшан эди.

Мана, Самида касалхонада. Пичоқ зарбидан қорни, жигари, қўрқар қафаси шикастланган, кўп қон йўқотган. Яқинлари тепасида ўти-риб, яратгандан шифо сўрашап-ти.

А.Болтабоев эса суд ҳўқмига кўра узоқ йилга озодликдан маҳ-рум қилинди. Унинг ота-оналари ҳам илтижо билан тезроқ уйга қай-тишидан умидвор бўлишарди.

Энг қийини Сайёра ва Алишер-га. Кечасига «сенга эмас, менга» деб талашаётган ота-онасидан ло-ақал биттаси ёнлариди йўқ. Жов-дираб қолишган, айма-хоналари ҳам ўз йўлига экан.

Бу фожияни тақдир қила туриб, ҳаётда инсон инсонга ўхшаб ҳара-кат қилиши зарурлигини тақдор ва тақдор шарт деб билдим. Акс холда, юқоридагидай воқеалар содир бўлаверади.

Авазбек РУСТАМОВ,

Тўрақўрғон тумани прокурори

Сарой қишлоғида яшовчи Са-мида Болтабаева ҳам ана шундай қўргиликка дуч келди. Эри уни хиё-наткорликда айблади. Бу қанчалик тўғри ёки тўхматлиги ёлғиз пар-вардигорга аён. Чунки, тан олиш керак, кўп ҳолларда (бизнинг мил-латимизда) бегона эркак билан қўл бериб саломлашиш ёки унинг ма-шинасига чиқиш ҳам аёлларга юқоридаги «тағам»ни илади. Ҳул-лас, саккиз йил турмуш қўриб, икки фарзандли бўлишганида Абдуғаф-фор Самидан талоқ қилди. Қизи Сайёра, ўғли Алишерни ўзи билан олиб қўлиб, хотинини ҳайдаб юбор-ди.

Она ким бўлмасин она-да. У болаларини соғинди. Назарида жи-гаргўшаларини бир умр қўролма-дигандек. Эрта-индин ўғай она ке-лади-ю, ўғил-қизини авраб ўзига қаратиб олади. Еки бўлмаса, қаҳр-газанини сочиб уларни қийнайди, оч-яланғоч қолдиради.

Бу қаби ҳаёллар Самидага кеча-кундуз тинчлик бермасди. Гарчи

● ЖУРНАЛНИНГ ЯНГИ СОНИ

СИЗ ИЗЛАГАН МАВЗУЛАР

«Бу йил мамлакатимиз мактабларида биринчи синфга 614 минг нафардан ошқ учувчи қабул қилинди. Уларга дарсликлар ва ўқув қуроллари Президент совғаси сифатида бепул тақдим этилди». «Қонун ҳимоясида» журнали 9-10-сонини қўлга олган журналхоннинг кўзи муқовадаги ана шу сўзларга тушади. Прокуратура тизимидаги муҳим воқеаларга журнал саҳифаларидан доимий равишда жой ажратиб борилади. «Эхтиром рамзи» номли мақолада Бош прокуратуранинг Қонунчиликни мустақамлаш муаммолари ва прокурор-тергов ходимлари мамлакатини ошириш маркази биносидан янги музей очилганлиги ҳақида сўз боради. «Халқимиз тафаккури ва ижод маҳсули» номли суҳбат мавзуси Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 10 йиллигига бағишланган. Унда журналхонлар Республика Бош прокуратурининг 1-ўринбосари А.Эргашевнинг Конституция ҳақидаги фикрлари билан танишади. Ана шу мавзу «Жамият ишончи», «Фуқаролик жамиятининг назарий-методологик асослари» мақолаларида ҳам давом этган.

«Жинойятнинг илдири қайда?», «Жинойят процессининг моҳияти: назарий ва амалий муаммолар», «Прокурорнинг айбловдан воз кечиши», «Терговда сўроқ қилиш» каби туркум мақолалар «Тадиқот, таҳлил, мулоҳаза» рукнида берилган. Ушбу мақолалар амалиётчи ҳуқуқшунос мутахассисларни бефарқ қолдирмайд.

XI аср вабоси — терроризм ҳақида ёзмаган оммавий ахборот воситаси йўқ десак хато қилмаймиз. Мамлакатимиз Президенти Ислам Каримов 1993 йилнинг 28 сентябрида БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясида ана шу иллат таҳдидига дунё жамоатчилигининг эътиборини қаратган эди. Бу иллатнинг илдири қайда, уни қандай бартараф этиш мумкин? Республика Бош прокуратураси криминалистика бўлими бошлиғи З.Баймуҳановнинг «Жамият ва халқаро терроризм» мақоласида ана шу ҳақида сўз боради.

Қариялар қадрланган юртда кут-барақа бўлади. Уларнинг дуоси юртини бало-қазолардан асрайди. Бухоролик журналист Л.Мансурова «Умр йўли» номли очеркида прокуратура фахрийси Салим Хамроевнинг ҳаёт йўли ҳақида ҳикоя қилади. Ҳуқуқшунос Д.Халиловнинг «Европа суди» номли мақоласини халқаро ҳуқуқ тарихига қизиққан журналхонларга тавсия этамиз.

«Савҳатнома» рукнида ёзувчи Й.Парданин «Тинчликдир бу юртга шior азлдан» мақоласи чоп этилган. Унда Швейцариянинг гўзал табияти ва одамлари ҳақида ҳикоя қилинади.

Детектив қисса мухлислари А.Ибодиновнинг «Шафқатсиз тоғлар» номли янги қиссаси билан танишадилар.

Бундан ташқари журналда «Тафаккур чироғи», Интернет хабарлари, ҳуқуқшунослар фаолиятдан ҳикоя қилувчи турли фотосуратлар ҳам ўрин олган.

З. МАМАДАЛИЕВ

● ФУТБОЛ

«ПАХТАКОР» — МАМЛАКАТ ЧЕМПИОНИ

Ўтган шанба кuni тажрибали футбол мухлислари тахмин қилган ҳодиса юз бериб, Тошкентнинг «Пахтакор» жамоаси ўз майдонида «Самарқанд-Динамо» жамоасини 4:0 ҳисобида мағлубиятга учратди ва учинчи марта мамлакат чемпиони деган юксак унвонга сазовор бўлди. Пахтакорчиларнинг олтин медални қўлга киритишлари иккинчи давра бошларида-ноқ деярли маълум бўлган бўлса, чемпионат тугашига икки тур қолганда ҳам иккинчи ва учинчи ўринлар тақдири ҳали номаълумлигича қолмоқда. Соврилли ўринларга даъвогарлар сафиди Фарғонанинг «Нефтчи», Зарафшоннинг «Кизилкум», Қаршиннинг «Насаф» жамоалари бор.

Турнир жадвалининг куйи қисмида эса «Зарафшон» (Навоий), «Сурхон» (Термиз), «Трактор» (Тошкент), «Сўғдиёна» (Жиззах) жамоалари олий лигадаги ўрнини сақлаб қолиш учун курашишяпти. Эслатиб ўтамиз, олий лигадан биринчи лигага тушиб кетган икки жамоа ўрнини келгуси йили Куваёсининг «Цементчи» ва Гулистоннинг «Гулистон» жамоалари эгаллайди.

Моҳият

Сахийликни оқил

айлар ихтиёр,

Саховатдан ул

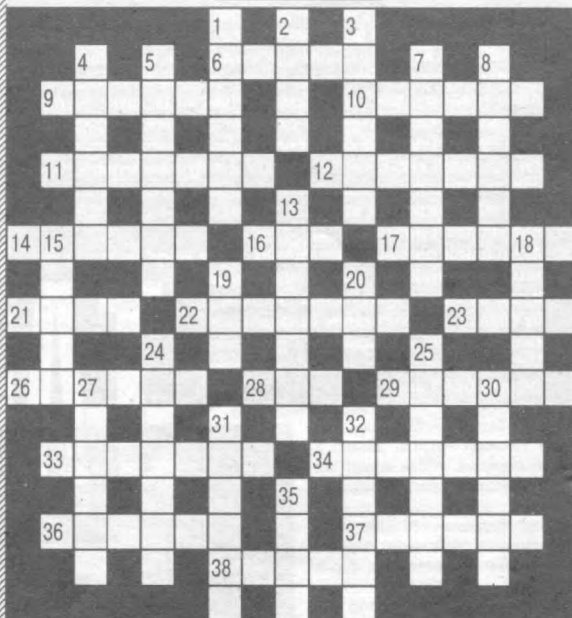
бўлғуси бахтиёр

Тўйга тугунча билан...

А. ТУРАЕВ олган сурат

● КРОССВОРД

Энига: 6. Алфавитдаги кўп харфларга берилган ном. 9. Ялпиз мойидан олинадиган ялтироқ кристалл модда. 10. Гойко Митич иштирокидаги «Дефа» кинофильмларидан бири. 11. Япониянинг Ўзбекистондаги муҳтор элчиси. 12. Балиқ тури. 14. Қадимги юнон файласуфи, Сўқротнинг шогирди. 16. Боласи бор от. 17. Латвиядаги шаҳар. 21. Рим мифологиясида севги маъбудаси. 22. Гометрик функциялардан бири. 23. Ҳинд актрисаси Қаришма Капурнинг иккинчи исми. 26. Элчихонанинг маслаҳатчиси. 28. Қушларнинг ҳали пат чикармаган боласи. 29. Ёш болаларнинг иссиқ бош кийими. 33. Қишлоқ ҳўжалигида кенг қўлланиладиган дори. 34. Таниқли хонанда Берта Давидованинг асл исми. 36. Жисмлар массасини аниқлайдиган асбоб. 37. Ногорога ўхшаш қадимги мусика асбоби. 38. Айбланувчининг жиноятга алоқаси йўқлигини тасдиқловчи ҳолат.

Бўйига: 1. РФ Мурманск вилоятидаги дарё. 2. Баландлик, қир. 3. Имо, шама. 4. Сайроқи қуш. 5. Антик давр тарихчиси. 7. Тоғларда, қирларда сел ҳосил бўладиган дара. 8. Оловдан кўтарилган ёлқин. 13. Учмайдиган қуш. 15. Бирор нарсанинг чекланган нормаси. 18. Сўғорилмайдиган, ёғиндан сув ичадиган. 19. Қамишдан ясалган мусика асбоби. 20. Оиланинг чироғи. 24. Шах-шубҳа, гумон. 25. Кўз-кўз қилиш, жар солиб мақташ. 27. Қадимги Рус халқ рақси. 30. Майда ёввойи ўрдак. 31. Юнон тарихчиси ва ёзувчиси. 32. Юнонларда буқлама ёзув тахтаси. 35. Никоҳ пайтида йигит (қиз) томонидан қафилликка ўтувчи шахс.

Тузувчи: Т. УМАРОВ

ГАЗЕТАНИНГ ЎТГАН СОНИДА БЕРИЛГАН КРОССВОРД ЖАВОБЛАРИ:

Энига: 1. «Беллерофонт». 8. Сентаво. 9. Ориноко. 13. Зирх. 14. Галерея. 15. Опал. 18. Екатерина. 19. Исфарка. 20. «Уззол». 22. Идрок. 26. Викорли. 27. Кўксултон. 29. Сули. 30. Аппарат. 31. Этак. 34. Аварлар. 35. Андорра. 36. Ойпарастлик.

Бўйига: 2. Етти. 3. Лавлагги. 4. Фордвинд. 5. Нант. 6. Негрлар. 7. Экспорт. 10. «Ўзбекинвест». 11. Терак. 12. Электроника. 16. Девзира. 17. Афлотун. 21. Олимпиада. 23. Оқилова. 24. Укпар. 25. Отатурк. 28. Кларнет. 32. Орий. 33. Шоли.

● ШОВ-ШУВ

ТАРИХ УЧУН...

1963 йили АҚШ президенти Жон Кеннеди отиб ўлдирилган Lincoln автомобилли ўтган шанба кuni Нью-Йоркда бўлиб ўтган кимошди савдосида 225 минг долларга сотилди, дея хабар беради Reuters агентлиги. Ўз номини ошкор қилишни истамаган харидор савдода иштирок этмаган, унинг номидан агенти иш қўрган.

Савдо бўлиб ўтган Guernsey's аукционлар уйи президентнинг сўзларига қўра, автомобиль қисман реставрация қилинган, бироқ унинг ички қисми қандай бўлса шундайлигича сақланган.

Маъжур кимошди савдосида, шунингдек, АҚШ президенти Франклин Рузвельтга тегишли буюмлар ҳам сотилган. Харидорлар президентнинг авторучкаси учун 7 минг доллар, қумуш портсигари учун эса 2 минг доллар тўлашган.

Сотувдан тушган барча маблағ Нью-Йорк тарих жамияти жағғармасига ўтказилади.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси прокуратура фахрийси

Бердиёр АҲМЕДОВнинг вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига таъзия изҳор этади

Донолар
емишки...

Бир донишманддан:
— Ичтилар учун нима нарсаяхшироқ? — деб сўрадилар. Донишманд айтди:
— Шарм-ҳаё ва баҳодирлик. Яна ундан:
— Қариларга-чи? — деб сўрадилар. Донишманд:
— Сабр ва маърифат, — дея жавоб берди.

Шайх Саъдий айтди:
Бир дарвеш йўқчилик утида ёнар эди, либосининг ямоғи устига ямоқ соларди. Бир киши унга:

— Нега шу ҳолда ўтирасан? Бу шаҳарда жуда ҳам саховатли бир киши фақир, бечораларнинг хизматига бел болаган. Агар сенинг бу паришон ҳолингни англаса, дарҳол ёрдам қўлини узатади, — деди ва ўша сахий одамнинг ёнига бориб ёрдам сўрашни тавсия қилди.

Дарвеш у кишига айтди:
— Сукут қил, чунки ҳар кишининг ёнига бориб тиланишдан, эҳти-жани арз-этиҳдан кўра йўқчиликда ўлган яхшироқдир.

Олим, фозиллардан Абу Яъиз айтди:

— Энг яхши кишининг икки қўли ҳам тўғри бўлади, у бир қўли билангина эмас, икки қўли билан яхшилик қилади.

● КРИМИНАЛ

ОМАД ҲАМИША
КЕЛАВЕРМАЙДИ

Жуда тўғри, аммо бир келса...

Вашингтонда ўтказилаётган лотереялардан бирининг дирекциясига қандайдир эркак ўзини Хиллари Уоллес исми аёл дея таништириб, маъжур лотереядан унга 93 млн. доллар ютқучиққанлиги тўғрисида хабар қилди. Уйин жуқларига бағишланган кўрсатувда айнан ун катта ютқучаси сифатида оммага таништирилган. Бирок баъзан «артистлик» ҳам иш бермай қолар экан. Пирс округи полиция бошқармасидаги изқуварлар омадли чипта соҳиб қиёфасидаги хавфли жиноятчини таниб қолишди. У бир қатор ўғирлик ва фирбир-гарликларни содир этганлиги учун қидирилаётган эди.

Жиноятчи эртаси кuni янги автомобиль сотиб олаётган пайти ушланган. Буни қарангки, у қўлга олиш чоғида ҳам аёллар қўйлигида бўлган.

Ҳозирча полиция жиноятчининг исмини ошкор этгани йўқ. У лотерея ташкилотчиларига «омадли чипта»ни тақдим қилганими-йўқми, бу ҳам номаълум.

93 млн. долларнинг ҳақиқий эгалари эса Вашингтонлик Пет ва Дик Уоррен исми эр-хотин қариялар бўлиб чиқишди.

● АНА ХОЛОС

ФАРЗАНДА УЧУН
БОСҚИНЧИЛИК

Греция полицияси Тессалоник шаҳридаги маҳаллий банклардан бирини талаган 31 яшар Кростос Калафатисни мамлакатдан чиқиб кетмаслик тўғрисидаги тилхат бўйича чоранба кuni озодликка чиқарди. Калафатис шу йилнинг 8 ноябр кuni ҳаво тўйуночиси билан мамлакат шимолидаги маҳаллий банклардан бирига бостириб кириб, 14954 АҚШ долларини олиб кетганлиги учун судда

жавоб бериши керак. У ўша қушқўқ ҳибета олинган эди. Суд кuni ҳали белгиланмаган.

Терговда у саккиз ойлик қизчасининг оғир касаллиги туфайли шундай қилишга маъжур бўлганлигини айтган. Қизчасининг юрагини АҚШда операция қилдириш учун унга пул керак бўлган.

Полиция Калафатис тақдим этган тиббий ҳужжатларини ўрганиб чиққач, унга нисбатан эҳтиёт чорасини ўзгартиришга қарор қилди. Калафатис озодликка чиққан заҳоти банкка бориб, унинг ходимларидан уэр сўради. Эндя хайрия ташкилотларининг ёрдамидан фойдаланиб етарли даражадаги маблағни топа олса, у ҳокимият вакилларига қизчасини операция қилдиригани океан ортига бориб келиш учун рухсат сўраб мурожаат қилиши мумкин.